

Informace ze zdravotnictví Libereckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
30. 6. 2014

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Libereckém kraji v roce 2013

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Liberecký Region in 2013*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Libereckém kraji v roce 2013 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle poskytovatele zdravotních služeb a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology in the Liberecký region in 2013 contains data about out-patient care by type of provider of health services and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A (MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péče v oboru PNE byla téměř rovnoměrně rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů a ambulantní ordinace lůžkových zařízení; celkem ji v kraji zajišťovalo 12 ordinací. Od roku 2008 se na výkazech A (MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 8,92 lékařů a 21,33 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel byli v kraji 2,0 lékaři (ČR 3,5), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo v kraji 49 171 obyvatel (ČR 28 763).

V ordinacích PNE bylo provedeno 47 088 ošetření – vyšetření, pokles o 2 % (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 5 279 ošetření (ČR 4 830). Republikový průměr počtu ošetření na 1 lékaře v posledních třech letech mírně klesá, v Libereckém kraji došlo v roce 2013 k poklesu o 7 %.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2013 bylo pod stálým lékařským dohledem 16 071 osob (z toho 44 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 366, v ČR pak 585. Nejčastější příčinou dispenzarizace (43 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 157 pacientů (ČR 256), nejvíce v okrese Jablonec nad Nisou (343) a Semily (166). Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0 - rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8).

Další nejčastější příčinou dispenzarizace bylo astma bronchiale, které postihovalo 1 463 mužů a 1 835 žen. Oproti předchozímu roku došlo v roce 2013 k 1 % nárůstu v počtu dispenzarizovaných pacientů. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Semily (143). Okres Česká Lípa a okres Liberec byl výrazně nižší než krajský průměr (75). U astma bronchiale se rovněž rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1 - intermitentní (22 % postižených), stupeň 2 - lehké perzistující (35 %), stupeň 3 - středně těžké perzistující (37 %), stupeň 4 - těžké perzistující (6 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění se v porovnání s minulým rokem v případě nezhoubných novotvarů DÚ zvýšil o 32 % a počet zánětlivých onemocnění plic se zvýšil o 25 %. V ostatních položkách dispenzarizovaných jsou změny minimální.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 2 571 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 2 026 osob, tj. nárůst o 6 % oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1. 11. 2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin. Údaje za rok 2012 byly dále ovlivněny ukončením povinného přeočkování proti tuberkulóze u 11letých dětí od 12. 3. 2009. Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 444 očkování BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných v roce 2013 byly děti ve stáří 6 měsíců až 12 měsíců (52 %), do 6 týdnů věku (24 %), nad 12 měsíců věku (21 %) a děti do 6 týdnů věku (3 %).

Lůžková péče v oboru PNE byla pacientům k dispozici na 1 nemocničním oddělení s 29 lůžky. Na oddělení pracovalo k 31. 12. 2013 celkem vč. smluvních úvazků 2,70 lékařů a 8,00 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 798 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích kraje činila 10,2 dnů (ČR 7,3 dnů). Využití lůžek ve dnech bylo 279,5 (ČR 254,6). Ve dvou odborných léčebných ústavech pracovalo k 31. 12. 2013 celkem vč. smluvních úvazků 8,54 lékařů a 34,88 ZPBD. Průměrná ošetrovací doba byla 38,7 dne při využití lůžek ve dnech 270,6 (ČR 249,8).

Zpracoval: Ing. Štefek J.

ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové
Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové
tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322
e-mail: Libuse.Drahokoupilova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

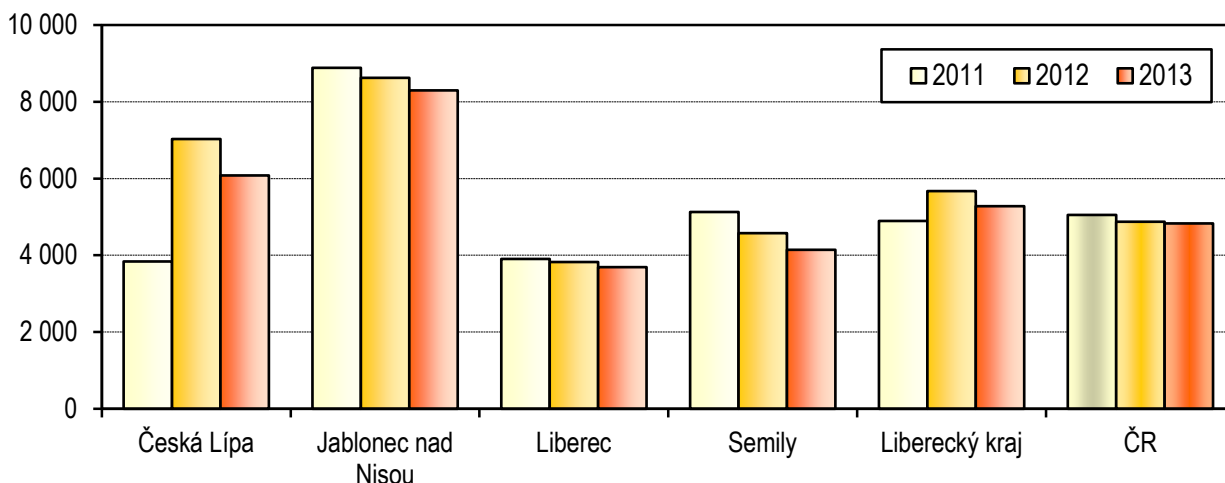
**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu poskytovatelů zdravotních služeb a dle území**

Ukazatel	Počet ZZ a praco- višť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatelů zdravotních služeb								
Ambulantní část lůžkových ZZ	7	5,02	56,28	14,43	27 171	444	57,70	5 412,5
Samostatné ordinace lékařů specialistů	4	3,50	39,24	6,30	18 361	-	38,99	5 246,0
Ostatní ambulantní ZZ	1	0,40	4,48	0,60	1 556	-	3,30	3 890,0
Liberecký kraj	12	8,92	100,00	21,33	47 088	444	100,00	5 278,9
dle území (okresu)								
Česká Lípa	2	3,00	33,63	8,30	18 240	95	38,74	6 080,0
Jablonec nad Nisou	2	1,40	15,70	4,60	11 615	-	24,67	8 296,4
Liberec	5	3,30	37,00	5,83	12 179	311	25,86	3 690,6
Semily	3	1,22	13,68	2,60	5 054	38	10,73	4 142,6
Liberecký kraj	12	8,92	100,00	21,33	47 088	444	100,00	5 278,9
Česká republika	310	365,48	x	559,12	1 765 148	10 140	x	4 829,7

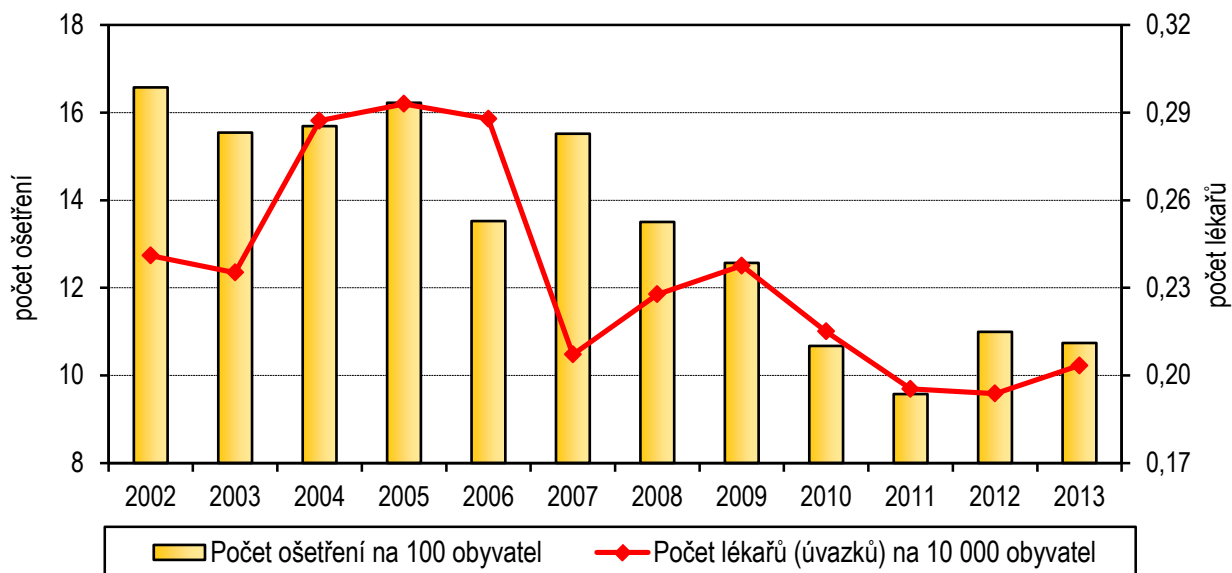
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

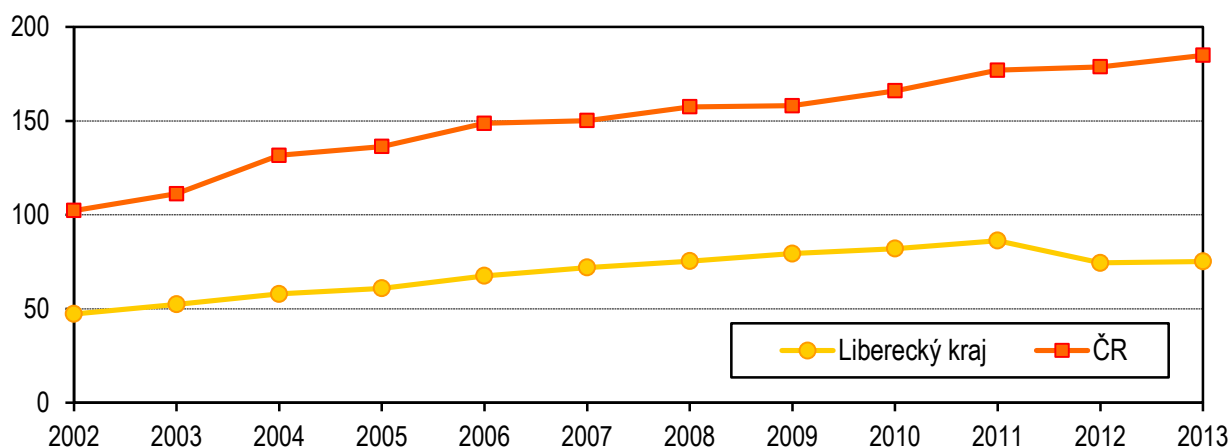
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2011–2013

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2002–2013

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2002–2013

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	719	250	-	107	57	16,39	16,21
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	83	36	-	25	18	1,89	1,80
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	284	156	-	22	20	6,48	3,40
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	2 070	816	-	811	566	47,19	54,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	6 871	2 850	-	463	322	156,65	255,52
stadium 0 - rizikové	396	178	-	18	17	9,03	58,30
stadium 1 - lehké	1 836	756	-	105	62	41,86	60,80
stadium 2 - střední	2 416	1 050	-	203	149	55,08	78,48
stadium 3 - těžké	1 530	546	-	113	78	34,88	41,43
stadium 4 - velmi těžké	693	320	-	24	16	15,80	16,51
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	3 298	1 835	2	164	198	75,19	184,97
stupeň 1 - intermitentní	713	368	-	22	27	16,26	51,16
stupeň 2 - lehké perzistující	1 170	700	-	60	89	26,68	66,47
stupeň 3 - středně těžké perzistující	1 212	655	-	71	66	27,63	52,36
stupeň 4 - těžké perzistující	203	112	-	11	16	4,63	14,99
Bronchiektázie (J47)	94	44	-	10	9	2,14	4,43
Sarkoidóza (D86.0,2)	423	239	-	24	21	9,64	8,29
Pneumokoniózy (J60–J66)	65	19	-	5	-	1,48	10,80
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	317	143	-	30	15	7,23	8,23
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	333	109	-	26	12	7,59	8,30
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	221	84	-	18	14	5,04	7,93
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	1 293	522	6	141	87	29,48	21,36
Celkem	16 071	7 103	8	1 846	1 339	366,41	585,38

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Česká Lípa	216	6	115	26	1 009
Jablonec nad Nisou	862	-	62	-	251
Liberec	592	-	378	1	4
Semily	331	-	15	1	762
Liberecký kraj	2 001	6	570	28	2 026
ČR	21 845	110	19 161	1 434	124 810

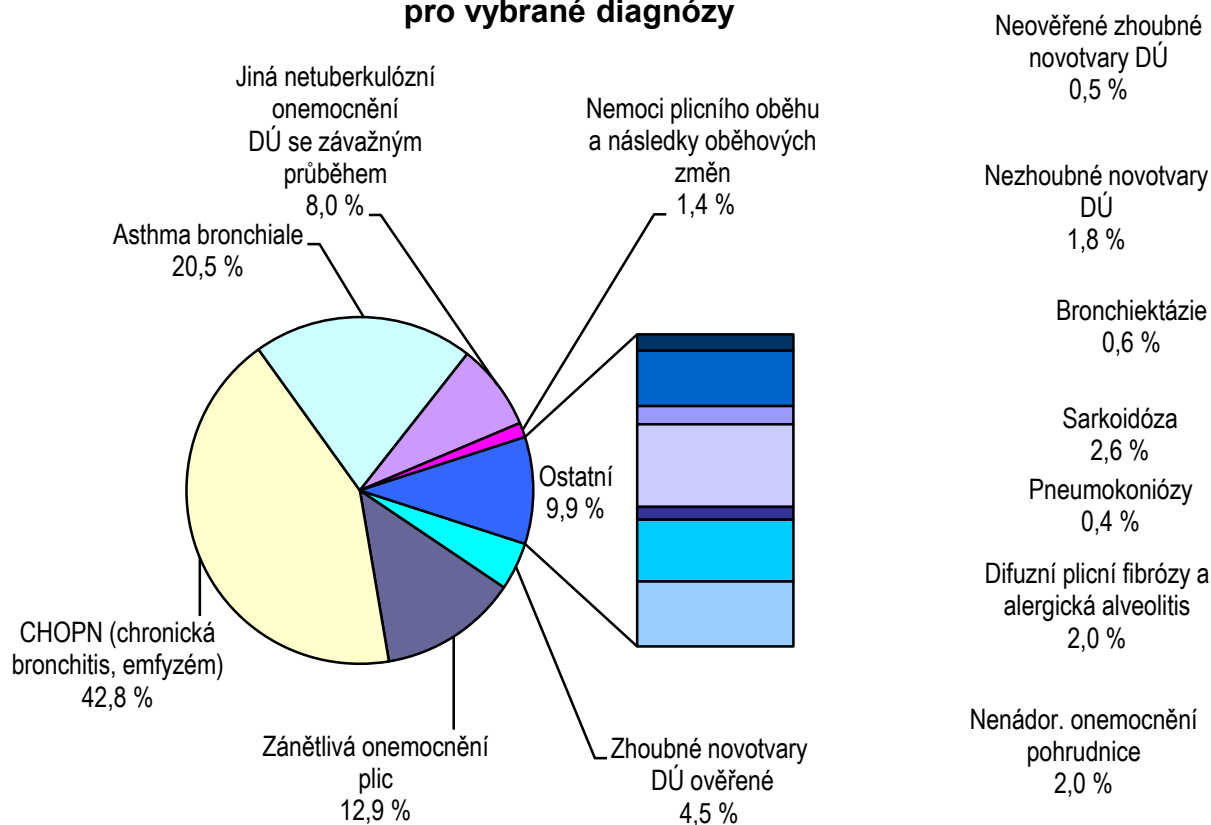
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	40	2	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	2,70	237,50	8,54	65,27
ZPBD ²⁾ celkem	8,00	554,91	34,88	312,96
Průměrný počet stanovených lůžek	29,00	1 239,73	157,00	1 384,33
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	22,2	864,7	116,4	947,3
na 1 lékaře	6,9	3,7	13,4	13,9
Počet lékařů na 100 lůžek	9,31	19,50	5,44	4,77
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	27,59	45,56	22,22	22,88
Počet hospitalizovaných	798	43 066	1 098	10 060
Nemocniční letalita	69,0	66,8	73,1	57,0
Využití lůžek ve dnech	279,5	254,6	270,6	249,8
Průměrná ošetrovací doba	10,2	7,3	38,7	34,4
Prostoj lůžek ³⁾	2,7	2,2	12,6	14,3

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s oddělením pneumologie a ftizeologie v kraji:

Krajská nemocnice Liberec, a.s.

Seznam OLÚ s oddělením pneumologie a ftizeologie v kraji:

Léčebna respiračních nemocí Cvikov